

V Bruseli 24. mája 2019
(OR. en)

9566/19

Medziinštitucionálne spisy:
2018/0203(COD)
2018/0204(COD)

JUSTCIV 128
EJUSTICE 84
COMER 76
CODEC 1130

POZNÁMKA

Od:	Predsedníctvo
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Č. predch. dok.:	9460/19
Č. dok. Kom.:	9622/18, 9620/18
Predmet:	Digitalizácia justičnej spolupráce Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v občianskych a obchodných veciach v členských štátoch („doručovanie písomností“) Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 1206/2001 z 28. mája 2001 o spolupráci medzi súdmi členských štátov pri vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach – diskusia o smerovaní

I. ÚVOD

1. Komisia prijala uvedené návrhy na revíziu¹ 31. mája 2018 a predložila ich Rade a Parlamentu. Ich právnym základom je článok 81 (justičná spolupráca v občianskych veciach) Zmluvy o fungovaní Európskej únie a podliehajú riadnemu legislatívnemu postupu. K obom návrhom je pripojené posúdenie vplyvu² (PV).
2. Nariadením (ES) č. 1393/2007 o doručovaní písomností sa zaviedol rýchly, zabezpečený a normalizovaný postup odosielania písomností v občianskych alebo obchodných veciach medzi súdmi a inými stranami, ktoré sa nachádzajú v rôznych členských štátoch. Jedným z hlavných cieľov návrhu revízie nariadenia o doručovaní písomností je prispôsobenie mechanizmov spolupráce a pracovných postupov pri odosielaní stanovených v existujúcom nariadení technickému vývoju, ktorý zabezpečuje digitalizácia. Takto by sa mala zlepšiť efektívnosť doručovania písomností – podporou zabezpečeného a rýchlejšieho elektronického odosielania a doručovania písomností.

¹ 9620/18; 9622/18.

² 9620/18 ADD1 + ADD2; 9622/18 ADD1 + ADD2.

3. Ďalším dôležitým nástrojom európskej justičnej spolupráce je nariadenie Rady (ES) č. 1206/2001 z 28. mája 2001 o spolupráci medzi súdmi členských štátov pri vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach. Účelom tohto nástroja je zriadiť rámec pre cezhraničnú vzájomnú právnu pomoc medzi členskými štátmi v občianskych a obchodných veciach uľahčením cezhraničného zhromažďovania dôkazov. Cieľom návrhu revízie nariadenia o vykonávaní dôkazov je zaviesť celoeurópsky systém priameho, zabezpečeného a rýchleho odosielania dožiadaní o vykonanie dôkazov za využitia prínosov digitalizácie.
4. Kľúčovým spoločným cieľom oboch návrhov revízie je preto okrem niekoľkých ďalších zlepšení³ riešiť potrebu modernizácie cezhraničných výmen medzi súdmi, orgánmi a agentúrami, pokiaľ ide o vykonávanie dôkazov a doručovanie písomností, a to najmä prostredníctvom digitalizácie a využívania IT, a zároveň posilniť procesné záruky. V návrhoch Komisie sa na tento účel vyžaduje zavedenie povinného elektronického decentralizovaného informačného systému. V tomto ohľade odrážajú všeobecné zásady stanovené v Stratégii v oblasti európskej elektronickej justície na roky 2014 – 2018, ktorú Rada prijala v decembri 2013⁴.

³ Vráťane podpory využívania priameho vykonávania dôkazov prostredníctvom videokonferencie, čo tiež súvisí s digitalizáciou.

⁴ Uverejnená v úradnom vestníku 21. decembra 2013 (2013/C 376/06).

5. Európsky parlament prijal 13. februára 2019 pozíciu v prvom čítaní k návrhu Komisie o doručovaní písomností, pričom k nemu prijal 64 pozmeňujúcich návrhov, a to pomerom hlasov 563 za, 27 proti a 9 poslancov sa hlasovania zdržalo, ako aj pozíciu v prvom čítaní k návrhu Komisie o vykonávaní dôkazov, pričom k nemu prijal 37 pozmeňujúcich návrhov, a to pomerom hlasov 554 za, 26 proti a 9 poslancov sa hlasovania zdržalo. EP vo svojich stanoviskách vyjadruje názor, že digitalizácia justičnej spolupráce by sa v rámci oboch návrhov mala uskutočniť prostredníctvom decentralizovaného informačného systému zahŕňajúceho vnútroštátne informačné systémy vzájomne prepojené komunikačnou infraštruktúrou, ktorá umožňuje zabezpečenú a spoľahlivú cezhraničnú výmenu informácií medzi vnútroštátnymi systémami IT v reálnom čase. Takýto decentralizovaný informačný systém by mal byť založený na systéme e-CODEX⁵ a mala by ho spravovať agentúra eu-LISA⁶.
6. Európsky hospodársky a sociálny výbor zaujal stanovisko⁷ k návrhom 17. októbra 2018. EHSV dospel k záveru, že oba návrhy sú v súlade so stratégiou digitálneho trhu v oblasti elektronickej verejnej správy, najmä pokiaľ ide o potrebu podniknúť kroky na modernizáciu verejnej správy a dosiahnutie cezhraničnej interoperability.
7. V súlade s článkom 3 Protokolu (č. 21) o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k zmluvám, sa Írsko rozhodlo zúčastniť sa na prijatí a uplatňovaní oboch návrhov a Spojené kráľovstvo sa rozhodlo zúčastniť sa na prijatí a uplatňovaní návrhu o doručovaní písomností. Spojené kráľovstvo nevyužilo možnosť stanovenú v článku 3 Protokolu (č. 21) zúčastniť sa na prijatí a uplatňovaní návrhu o vykonávaní dôkazov. V súvislosti s uplatňovaním Protokolu (č. 22) o postavení Dánska, ktorý je pripojený k zmluvám, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí navrhovaných opatrení.

⁵ Komunikácia v oblasti elektronickej justície prostredníctvom výmeny údajov on-line.

⁶ Agentúra Európskej únie na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti.

⁷ 14013/18.

II. DIGITALIZÁCIA JUSTIČNEJ SPOLUPRÁCE

a) Návrhy Komisie

8. Komisia v kontexte oboch návrhov na revíziu navrhuje povinnú dostupnosť a (s výnimkou mimoriadnych okolností) povinné používanie decentralizovaného informačného systému. Odôvodňuje to dvoma argumentmi. Na jednej strane by povinné používanie prinieslo pridanú hodnotu rýchlejšim odosielaním dožiadaní a lacnejšími cezhraničnými konaniami (hoci by boli potrebné počiatočné náklady pri zriaďovaní vnútroštátnych systémov). Na druhej strane by sa decentralizovaným prístupom rešpektovali existujúce vnútroštátne informačné systémy, obmedzil by sa ním vplyv na vnútroštátne riešenia v oblasti IT a vytvorili by sa ním príležitosti na užšiu technickú integráciu. V návrhoch Komisie sa výslovne neuvádza konkrétne softvérové riešenie a takéto technické špecifikácie sa ponechávajú na vykonávacie akty. V posúdeniach vplyvu Komisie, ktoré sú priložené k obom návrhom, sa však za najvhodnejší a jediný rýchlo dostupný IT systém považuje systém e-CODEX. Vývoj ďalšieho decentralizovaného systému by znamenal, že by sa opäť riešili rovnaké výzvy, ktoré sa už vyriešili v kontexte vývoja systému e-CODEX.

b) Súčasný stav rokovaní v Rade

9. Pracovná skupina pre občianskoprávne veci (doručovanie písomností/vykonávanie dôkazov) pravidelne skúma oba návrhy na revíziu, odkedy ich v roku 2018 Komisia doručila. Počas rokovaní na technickej úrovni bola jedným z najdiskutovanejších aspektov digitalizácia.

10. Hoci sa zdá, že existuje všeobecná zhoda na potrebe modernizácie justičnej spolupráce na úrovni EÚ v súlade so všeobecnými zásadami stanovenými v Stratégii v oblasti európskej elektronickej justície na roky 2014 – 2018, ktorú Rada prijala v decembri 2013⁸, rokovania v pracovnej skupine Rady poukázali na niektoré odlišné názory, pokiaľ ide o tieto aspekty:
- i) povinné/nepovinné používanie informačného systému;
 - ii) centralizovaný/decentralizovaný informačný systém;
 - iii) použitie existujúceho IT riešenia/vytvorenie nového riešenia;
 - iv) náklady spojené so zriadením a používaním informačného systému.
11. Pokiaľ ide o povinnú alebo nepovinnú dostupnosť a používanie informačného systému, zdá sa, že pozície delegácií sú rozdelené. Za nepovinný prístup sa argumentovalo tým, že sa členským štátom zabezpečí potrebná flexibilita, ktorá im umožní prispôbovať a rozvíjať digitalizáciu súdnictva vlastným tempom. Používanie informačného systému na účely výmen s inými členskými štátmi v rámci doručovania písomností a vykonávania dôkazov si však nevyžaduje celkovú digitalizáciu súdnictva na vnútroštátnej úrovni. Okrem toho sa dobrovoľným používaním nemusí zabezpečiť dostatočný pákový efekt a stimulácie na rýchlejšiu modernizáciu cezhraničnej justičnej spolupráce. Zatiaľ čo elektronická komunikácia je už možná v iných kontextoch (napr. európske konanie o platobnom rozkaze), skúsenosti ukázali, že toto médium sa používa na báze dobrovoľnosti len zriedkavo. Povinným prístupom by sa prekonal neochota využívať digitálne riešenia v cezhraničných konaniach. Niektoré delegácie navrhovali, že by sa mohol zaujať odlišný prístup, pokiaľ ide o jednotlivé návrhy na revíziu, napríklad, že používanie povinného informačného systému by mohlo byť odôvodnené pre doručovanie písomností, ale nie nevyhnutne pre vykonávanie dôkazov. Takýto diferencovaný prístup sa však zatiaľ neanalyzoval, pokiaľ ide o jeho odôvodnenie a dôsledky pre ostatné aspekty týchto dvoch návrhov na revíziu.

⁸ Uverejnená v úradnom vestníku 21. decembra 2013 (2013/C 376/06).

12. Pokiaľ ide o používanie centralizovaného alebo decentralizovaného informačného systému, zdá sa, že väčšina delegácií uprednostňuje decentralizovaný prístup. Ako už bolo uvedené, takýmto decentralizovaným prístupom by sa rešpektovali existujúce vnútroštátne informačné systémy a obmedzil by sa vplyv na vnútroštátne riešenia v oblasti IT, keďže by sa ním umožnilo bezproblémové vzájomné prepojenie s takýmito systémami. To by však znamenalo o niečo vyššie náklady pre členské štáty. Delegácie, ktoré sa zasadujú za centralizovaný prístup, predovšetkým zdôrazňujú ako výhodu, že náklady by znášal rozpočet EÚ, a nie vnútroštátne rozpočty.
13. Pokiaľ ide o používanie existujúceho IT riešenia alebo zriadenie nového riešenia, zdá sa, že pozície delegácií sú tiež rozdelené. Jedným z existujúcich riešení je e-CODEX, systém vyvinutý s finančnou podporou EÚ konzorciom členských štátov počas obdobia takmer desiatich rokov. E-CODEX sa v súčasnosti používa na tieto účely: systém prepojenia obchodných registrov (BRIS)⁹; prepojenie národných insolvenčných registrov¹⁰; digitálny systém výmeny elektronických dôkazov¹¹. Pokiaľ však ide o prípady využívania založené na dobrovoľnej spolupráci, systém e-CODEX zatiaľ nezaviedli ani nevyužívajú všetky členské štáty. V súvislosti s týmito diskusiami v pracovnej skupine by Komisia mohla pre členské štáty, v ktorých v súčasnosti neexistujú informačné systémy na podporu elektronických konaní, zvážiť vývoj referenčného implementačného riešenia pre „back-end“ systém na vnútroštátnej úrovni za predpokladu, že sa dosiahne dostatočne silná a široká podpora delegácií pre povinnú elektronickú komunikáciu. Všetky systémy by mali byť technicky interoperabilné a byť v súlade s rovnakým súborom technických špecifikácií (protokoly, normy, XML schémy a pracovné postupy).

⁹ Zriadený smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1132 zo 14. júna 2017 týkajúcou sa niektorých aspektov práva obchodných spoločností.

¹⁰ Zriadené nariadením (EÚ) 2015/848 o insolvenčnom konaní.

¹¹ Zriadený na základe záverov Rady z roku 2018 o podpore vzájomného uznávania posilňovaním vzájomnej dôvery.

14. Pokiaľ ide o náklady spojené so zriadením a používaním informačného systému, v posúdeniach vplyvu, ktoré vypracovala Komisia, sa ako orientačný odhad priemerných nákladov uvádza 15 000 EUR na zavedenie systému e-CODEX na vnútroštátnej úrovni a suma od 20 000 do 50 000 EUR na vývoj centrálného vnútroštátneho „back-end“ systému. Treba poznamenať, že Komisia v súčasnom viacročnom finančnom rámci poskytla finančné prostriedky zamerané na digitalizáciu prístupu k spravodlivosti a justičnej spolupráce v rámci programu Spravodlivosť, ako aj programu Nástroj na prepájanie Európy (NPE). Niektoré členské štáty však vykonali vlastné odhady nákladov a dospeli k predbežnému záveru, že tieto náklady by boli vyššie ako odhady Komisie. Zdá sa, že je potrebná ďalšia analýza nákladov, aby niektoré delegácie mohli lepšie pochopiť dôsledky týchto dvoch návrhov na revíziu na svoje vnútroštátne systémy.

III. DISKUSIA O SMEROVANÍ

15. Vzhľadom na diskusie na úrovni pracovnej skupiny budú možné kompromisy, pokiaľ ide o aspekty digitalizácie spoločné pre oba návrhy, závisieť od ich ďalšieho rozpracovania. Zachovanie povinného používania informačného systému by sa mohlo zväziť, ak by sa stanovilo dlhšie prechodné obdobie na to, aby sa používanie stalo povinným, a ak by sa povolili výnimky (ktoré sa určia), ktorými sa poskytne priestor na tradičné doručovanie písomností a vykonávanie dôkazov v papierovej forme. Malo by sa to uskutočniť spolu s ďalšou prácou zameranou na určenie nákladov, ktoré vzniknú členským štátom. Mohlo by sa uvažovať aj o nepovinnom používaní informačného systému. To by sa však malo posúdiť z hľadiska pridanej hodnoty revízie oboch nariadení a ich praktických dôsledkov so zreteľom na otázky uvedené v bodoch 11 a 13.

16. S cieľom dosiahnuť ďalší pokrok v týchto dvoch spisoch sa predsedníctvo domnieva, že o aspektoch digitalizácie je potrebné rokovať na úrovni ministrov, keďže tieto aspekty zohrávajú v oboch návrhoch dôležitú úlohu. Je dôležité zohľadniť skutočnosť, že počet cezhraničných prípadov sa zvýšil a bude ďalej rásť vzhľadom na rastúci počet cezhraničných transakcií a zvýšený počet legislatívnych nástrojov v oblasti justičnej spolupráce v občianskych a obchodných veciach. V tejto súvislosti by využívanie moderných technológií mohlo prispieť k tomu, aby sa cezhraničné konania zrýchlili a boli menej nákladné.
17. Podkladom pre ďalšiu prácu na uvedených návrhoch by mali byť výsledky tejto diskusie, ktoré vychádzajú zo zásady, že *pokiaľ nie je dohodnuté všetko, nie je dohodnuté nič*.
18. V tejto súvislosti a s výhradou potreby ďalšej analýzy, pokiaľ ide o odhad nákladov, predsedníctvo vyzýva Radu, aby uskutočnila diskusiu o smerovaní týkajúcu sa týchto otázok:
- a) Mala by byť digitalizácia justičnej spolupráce v oblasti doručovania písomností/vykonávania dôkazov založená na zabezpečenom decentralizovanom informačnom systéme zahŕňajúcom vzájomne prepojené vnútroštátne informačné systémy?
 - b) Malo by byť zavedenie a používanie takéhoto informačného systému pre členské štáty povinné spolu s dlhším prechodným obdobím a pod podmienkou dostupnosti referenčnej implementácie „back-end“ systému, ktorú zabezpečí Komisia? Ak by jeho používanie malo byť povinné, do akej miery a za akých okolností by sa mali povoliť iné komunikačné prostriedky?
 - c) Mal by byť softvérovým riešením, ktoré sa použije pre decentralizovaný informačný systém, systém e-CODEX?